

præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te

11. iuxta legem eius; sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram neque ad sinistram.

12. Qui autem superblerit, nolens obedire sacerdoti imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, & decreto iudicis, morietur homo ille, & auferes malum de Israël.

13. cunctusque populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumescat superbia.

14. Cùm ingressus fueris Terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, & possederis eam, habitaverisque in illa, & dixeris: Constituam super me regem, sicut ut habent omnes per circuitum nationes:

15. eum constitues, quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum. Non poteris alterius gentis hominem regem facere, qui non sit frater tuus.

16. Cùmque fuerit constitutus, non multiplicabit sibi equos, nec reducet populum in Ægyptum, equitatis numero sublevatus, præsertim cum Dominus præceperit vobis ut nequaquam amplius per eandem viam revertamini.

17. Non habebit uxores plurimas, quæ alliciant animum eius, neque argenti & auri immensa pondera.

18. Postquam autem sederit in solio regni sui, describet sibi Deuteronomium legis huius in volumine accipiens exemplar a sacerdotibus Leviticæ tribus,

19. & habebit secum, legetque illud omnibus diebus vite suæ, ut discat timere Dominum Deum suum, & custodire verba, & ceremonias eius, quæ in lege præcepta sunt.

20. Nec elevetur cor eius in superbiam super fratres suos, neque declinet in partem dexteram vel sinistram, ut longo tempore regnet ipse, & filij eius super Israël.

CAPUT XVIII.

Sacerdotibus & Levitis pro possessione cedunt oblationes ac sacrificia: cavenda omnis superstitio: de vero propheta suscitando, & falso propheta interficiendo: quomodo verus a falso discernendus.

1. **N**ON habebunt sacerdotes & Levitæ, & omnes qui de eadem tribu sunt, partem & hereditatem cum

reliquo Israël, quia sacrificia Domini, & oblationes eius cedent,

2. & nihil aliud accipient de possessione fratrum suorum: Dominus enim ipse est hereditas eorum, sicut locutus est illis.

3. Hoc erit iudicium sacerdotum a populo, & ab his qui offerunt victimas: sive bovem, sive ovem immolaverint, dabunt sacerdoti armum ac ventriculum:

4. * primidas frumenti, vini, & olei, & lanarum partem ex ovium tonsione.

5. Ipsum enim elegit Dominus Deus tuus de cunctis tribubus tuis; ut stet, & ministret nomini Domini ipse, & filij eius in sempiternum.

6. Si exierit Levites ex una urbiu tuarum ex omni Israël in qua habitat, & voluerit venire, desiderans locum quem elegerit Dominus,

7. ministrabit in nomine Domini Dei sui, sicut omnes fratres eius Levitæ, qui stabunt eo tempore coram Domino.

8. Partem ciborum eandem accipiet, quam & ceteri: excepto eo, quod in urbe sua ex paterna ei successione debetur.

9. Quando ingressus fueris Terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, cave ne imitari velis abominationes illarum gentium.

10. * nec inveniatur in te qui huret filium suum, aut filiam, ducens per ignem: aut qui ariolos seiscitetur, & observet somnia atque auguria, nec sit maleficus,

11. nec incantator, nec qui pythones consulat, nec divinos, * aut quærat a mortuis veritatem.

12. omnia enim hæc abominatur Dominus, & propter istiusmodi scelera delibit eos in introitu tuo.

13. perfectus eris, & absque macula cum Domino Deo tuo.

14. Gentes istæ, quarum possidebis terram augures & divinos audiunt: tu autem a Domino Deo tuo aliter institutus es.

15. * PROPHEtam de gente tua, & de fratribus tuis sicut me, suscitabit tibi Dominus Deus tuus: ipsum audies,

16. ut petisti a Domino Deo tuo * in Horeb, quando concio congregata est, atque dixisti: Ultra non audiam vocem Domini Dei mei, & ignem hunc maximum amplius non video, ne moriar.

17. Et ait Dominus mihi: Bene omnia sunt locuti.

18. * Prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui: & ponam ver-

* Num. 18. 21.

* Lev. 20. 27.

* 1. Reg. 28. 7.

* Ioann. 1. 45. Act. 3. 22.

* Exod. 20. 21.

* Ioann. 1. 45.

verba mea in ore eius, loqueturque ad eos omnia quæ præcepero illi.

19. qui autem verba eius, quæ loquetur in nomine meo, audire noluerit, ego ultor existam.

20. Propheta autem qui arrogantia depravatus voluerit loqui in nomine meo, quæ ego non præcepi illi ut diceret, aut ex nomine alienorum deorum, interficietur.

21. Quòd si tacita cogitatione responderis: Quomodo possum intelligere verbum, quod Dominus non est locutus?

22. hoc habebis signum: Quod in nomine Domini propheta ille prædixerit, & non evenierit: hoc Dominus non est locutus, sed per tumorem animi sui propheta confinxit: & idcirco non timebis eum.

CAPUT XIX.

Separanda sex urbes refugij, & qui ad eas tibi confugient, & qui non de veris falsisque testibus, & de terminis non transferendis.

Eodem ann. 2553. **C**UM disperdiderit Dominus Deus tuus gentes, quarum tibi traditurus est terram; & possederis eam, habitaverisque in urbibus eius & in adibus

2. * tres civitates separabis tibi in medio Terræ, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in possessionem,

3. sternens diligenter viam: & in tres æqualiter partes totam Terræ tuæ provinciam divides: ut habeat e vicino qui propter homicidium profugus est, quò possit evadere.

4. Hæc erit lex homicidæ fugientis, cuius vita servanda est: Qui percusserit proximum suum nesciens, & qui heri & nudius tertius nullum contra eum odium habuisse comprobatur:

5. sed abiisse cum eo simpliciter in silvam ad ligna cadenda, & in succisione lignorum securis fugerit manu, ferrumque lapsus de manubrio amicum eius percusserit, & occiderit: hic ad unam supradictarum urbium confugiet, & vivet.

6. ne forsitan proximus eius, cuius effusus est sanguis, dolore stimulatus, persequatur, & apprehendat eum si longior via fuerit, & percutiat animam eius, qui non est reus mortis: quia nullum contra

eum, qui occisus est, odium prius habuisse monstratur.

7. Idcirco præcipio tibi, ut tres civitates æqualis inter se spatij divides.

8. * Cùm autem dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos, sicut iuravit patribus tuis, & dederit tibi cunctam Terram, quam eis pollicitus est;

9. (si tamen custodieris mandata eius, & feceris, quæ hodie præcipio tibi, ut diligas Dominum Deum tuum, & ambules in viis eius omni tempore) addes tibi tres alias civitates, & supradictarum trium urbium numerum duplicabis:

10. ut non effundatur sanguis innoxius in medio Terræ, quam Dominus Deus tuus dabit tibi possidendam, ne sis sanguinis reus.

11. * Si quis autem odio habens proximum suum, insidiatus fuerit vitæ eius, surgensque percusserit illum, & mortuus fuerit, fugeritque ad unam de supradictis urbibus,

12. mittent seniores civitatis illius, & arripient eum de loco effugij, tradentque in manu proximi, cuius sanguis effusus est, & morietur.

13. Non misereberis eius, & auferes innoxium sanguinem de Israël, ut bene sit tibi.

14. Non assumes, & transferes terminos proximi tui, quos fixerunt priores in possessione tua, quam Dominus Deus tuus dabit tibi in Terra, quam acceperis possidendam.

15. * Non stabit testis unus contra alium, quidquid illud peccati, & facinoris fuerit: sed in ore duorum aut trium testium stabit omne verbum.

16. Si steterit testis mendax contra hominem, accusans eum prævaricationis, stabunt ambo, quorum causa est, ante Dominum in conspectu sacerdotum & iudicum qui fuerint in diebus illis.

17. * Cùmque diligentissime perscrutantes, invenerint falsum testem, dixisse contra fratrem suum mendacium reddent ei sicut fratri suo: facere cogitavit, & auferes malum de medio tui: ut audientes ceteri timorem habeant, & nequaquam talia audeant facere.

18. Non misereberis eius, * sed animam pro anima, oculum pro oculo, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede exiges.

* Gen. 28. 14. Exod. 34. 24. Sup. 12. 20.

* Num. 35. 20.

* Sup. 17. 6. Matth. 18. 16. 2. Cor. 13. 1.

* Dan. 13. 62.

* Exod. 21. 23. & 24. Levit. 24. 20. Matth. 5. 38.

CAPUT XX.

Qui tempore pugnae sint domum remittendi: iura belli quomodo servanda: quae arbores cedendae ad machinas instruendas, & quae relinquendae.

Eodem ann. 2553.

1. Si exieris ad bellum contra hostes tuos, & videris equitatus & curus, & maiorem quam tu habeas adversarii exercitus multitudinem, non timebis eos: quia Dominus Deus tuus tecum est, qui eduxit te de Terra Aegypti.

2. Appropinquante autem iam praelio, stabit sacerdos ante aciem, & sic loquetur ad populum:

3. Audi Israël, vos hodie contra inimicos vestros pugnam committitis, non pertimescat cor vestrum, nolite metueri, nolite cedere, nec formidetis eos.

4. quia Dominus Deus vester in medio vestri est, & pro vobis contra adversarios dimicabit, ut eruat vos de periculo.

5. Duces quoque per singulas turmas audiente exercitu proclamabunt: * Quis est homo, qui aedificavit domum novam, & non dedicavit eam? vadat, & revertatur in domum suam, ne forte moriatur in bello, & alius dedicet eam.

6. Quis est homo qui plantavit vineam, & necdum fecit eam esse communem, de qua vesci omnibus liceat? vadat, & revertatur in domum suam, ne forte moriatur in bello, & alius homo eius fungatur officio.

7. Quis est homo, qui despondit uxorem, & non accepit eam? vadat, & revertatur in domum suam, ne forte moriatur in bello, & alius homo accipiat eam.

8. His dictis addent reliqua, & loquentur ad populum: * Quis est homo formidolosus, & corde pavido? vadat, & revertatur in domum suam, ne pavere faciat corda fratrum suorum, sicut ipse timore perterritus est.

9. Cumque siluerint duces exercitus, & finem loquendi fecerint, unusquisque suos ad bellandum cuneos preparabit.

10. si quando accesseris ad expugnandam civitatem, offeres ei primum pacem.

11. Si receperit, & aperuerit tibi portas, cunctus populus, qui in ea est, salvabitur, & serviet tibi sub tributo.

12. Sin autem foedus inire noluerit, & coeperit contra te bellum, oppugnabis eam.

13. Cumque tradiderit Dominus Deus

tuus illam in manu tua, percutes omne, quod in ea generis masculini est, in ore gladii,

14. absque mulieribus & infantibus, iumentis & ceteris, quae in civitate sunt. Omnem praedam exercitui divides, & comedes de spoliis hostium tuorum, quae Dominus Deus tuus dederit tibi.

15. Sic facies cunctis civitatibus, quae a te procul valde sunt, & non sunt de his urbibus, quas in possessionem accepturus es.

16. De his autem civitatibus, quae dabuntur tibi, nullum omnino permittes vivere:

17. sed interficies in ore gladii, Hebraeam videlicet, & Amorrhaeam, & Chananaeam, Pheraezeam, & Hevaeam, & Iebusaeam, sicut praecipit tibi Dominus Deus tuus:

18. ne forte doceant vos facere cunctas abominationes, quas ipsi operati sunt diis suis: & peccetis in Dominum Deum vestrum.

19. Quando obsederis civitatem multo tempore, & munitionibus circumdederis ut expugnes eam, non succides arbores, de quibus vesci potest, nec securibus per circuitum debes vastare regionem: quoniam lignum est, & non homo, nec potest bellantium contra te augere numerum.

20. Si qua autem ligna non sunt pomifera, sed agrestia, & in ceteros apta usus, succide, & instrue machinas, donec capias civitatem, quae contra te dimicabit.

CAPUT XXI.

Cautio super homicidio occulto; muliere in bello capta; de filio odiosae primogenitae filio contumace; & eo qui suspensus est in ligno.

1. Quando inventum fuerit in terra, quam Dominus Deus tuus daturus est tibi, hominis cadaver occisi, & ignorabitur credis reus,

2. egredientur maiores natu, & iudices tui, & merientur a loco cadaveris singularum per circuitum spatia civitatum:

3. & quam viciniorem ceteris esse perspexerint, seniores civitatis illius tollent vitulam de armento, quae non traxit iugum, nec terram scidit vomere,

4. & ducent eam ad vallem asperam atque saxosam, quae nunquam arata est, nec sementem recepit: & cadent in ea cervices vitulae:

5. ac-

Eodem ann. 2553. Ant. Chr. 1451. mense 11. aon. 40. ab exitu.

5. accedentque sacerdotes filii Levi, quos elegerit Dominus Deus tuus ut ministrant ei, & benedicant in nomine eius, & ad verbum eorum omne negotium, & quidquid mundum, vel immundum est, iudicetur.

6. Et venient maiores natu civitatis illius ad interfectum, lavabuntque manus suas super vitulam, quae in valle percussa est, & dicent: Manus nostrae non effuderunt sanguinem hunc, nec oculi viderunt.

8. propitius esto populo tuo Israël, quem redemisti Domine, & ne reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Israël. Et auferetur ab eis reatus sanguinis:

9. tu autem alienus eris ab innocentis cruore, qui fusus est, cum feceris quod praecipit Dominus.

10. Si egressus fueris ad pugnam contra inimicos tuos, & tradiderit eos Dominus Deus tuus in manu tua, captivosque duxeris,

11. & videris in numero captivorum mulierem pulchram, & adamaveris eam, voluerisque habere uxorem,

12. introduces eam in domum tuam, quae radet caesariem, & circumcidet ungues,

13. & deponet vestem, in qua capta est: sedensque in domo tua, flebit patrem & matrem suam uno mense: & postea intrabis ad eam, dormiesque cum illa, & erit uxor tua.

14. Si autem postea non sederit animo tuo, dimittes eam liberam, nec vendere poteris pecuniâ, nec opprimere per potentiam: quia humiliasti eam.

15. Si habuerit homo uxores duas, unam dilectam, & alteram odiosam, genuerintque ex eo liberos, & fuerit filius odiosae primogenitus,

16. volueritque substantiam inter filios suos dividere: non poterit filium dilectae facere primogenitum, & praeferre filio odiosae,

* 1. Par. 5. 1.

17. sed filium odiosae agnoscat primogenitum, dabitque ei de his quae habuerit cuncta duplicia: iste est enim principium liberorum eius, & huic debentur primogenita.

18. Si genuerit homo filium contumacem & protervum, qui non audiat patris aut matris imperium, & coercitus obedire contempserit:

19. apprehendent eum, & ducent ad seniores civitatis illius, & ad portam iudicij,

20. dicentque ad eos: Filius noster iste protervus & contumax est, monita nostra audire contemnit, commensationibus vacat, & luxuria atque conviviis:

21. lapidibus eum obruet populus civitatis: & morietur, ut auferatis malum de medio vestri, & universus Israël audiens pertimescat.

22. Quando peccaverit homo quod morte plectendum est, & ad iudicium morti appensus fuerit in patibulo:

23. non permanebit cadaver eius in ligno, sed in eadem die sepelietur: quia * maledictus a Deo est qui pendet in ligno: & nequaquam contaminabis Terram tuam, quam Dominus Deus tuus dederit tibi in possessionem.

CAPUT XXII.

Pietas in rem proximi exercenda: de veste alterius sexus, de invento nido, de circumdando tecto domus, de non committendis rebus diversis generis, de fimbriis, de signis virginitatis, de adulterio, de corrupta in urbe vel in agro, de uxore patris non ducenda.

1. Non videbis bovem fratris tui, aut ovem errantem, & praeteritis: sed reduces fratri tuo,

2. etiamsi non est propinquus frater tuus, nec nosti eum: duces in domum tuam, & erunt apud te quamdiu quaerat ea frater tuus, & recipiat.

3. Similiter facies de asino, & de vestimento, & de omni re fratris tui, quae perierit: si inveneris eam, ne negligas quasi alienam.

4. Si videris asinum fratris tui, aut bovem cecidisse in via, non despicias, sed sublevabis eum eo.

5. Non induetur mulier veste virili, nec vir utetur veste feminea: abominabilis enim apud Deum est qui facit haec.

6. Si ambulans per viam, in arbore vel in terra nidum avis inveneris, & matrem pullis vel ovis desuper incubantem: non tenebis eam cum filiis,

7. sed abire patieris, captos tenens filios: ut bene sit tibi, & longo vivas tempore.

8. Cum aedificaveris domum novam, facies murum tecti per circuitum: ne effundatur sanguis in domo tua, & sis reus labente alio, & in praecipis ruente.

9. Non seres vineam tuam altero semine: ne & sementis quam sevisisti, & quae nas-

Eodem ann. 2553. * Exod. 23. 4.

nascuntur ex vinea, pariter sanctificentur.

10. Non arabis in bove simul & asino.

11. Non indueris vestimentum, quod ex lana linoque contextum est.

* Num. 15.
38.

12. * Funiculos in fimbriis facies per quatuor angulos pallij tui, quo operieris.

13. Si duxerit vir uxorem, & postea odio habuerit eam,

14. quæsieritque occasiones quibus dimittat eam, obiciens ei nomen pessimum, & dixerit: Uxorem hanc accepi, & ingressus ad eam non inveni virginem:

15. tollent eam pater & mater eius, & ferent secum signa virginittatis eius ad seniores urbis qui in porta sunt:

16. & dicit pater: Filiam meam dedi huic uxorem, quam quia odit,

17. imponit ei nomen pessimum, ut dicat: Non inveni filiam tuam virginem: & ecce hæc sunt signa virginittatis filiae meae. expandent vestimentum coram senioribus civitatis:

18. apprehendentque senes urbis illius virum, & verberabunt illum,

19. condemnantes insuper centum siclis argenti, quos dabit patri puellae: quoniam diffamavit nomen pessimum super virginem Israël: habebitque eam uxorem, & non poterit dimittere eam omnibus diebus vite suae.

20. Quod si verum est, quod objicit, & non est in puella inventa virginittas:

21. ejicient eam extra fores domus patris sui, & lapidibus obruent viri civitatis illius, & morietur: quoniam fecit nefas in Israël, ut fornicaretur in domo patris sui: & auferes malum de medio tui.

* Lev. 20.
10.

22. * Si dormierit vir cum uxore alterius, uterque morietur, id est, adulter & adultera: & auferes malum de Israël.

23. Si puellam virginem desponderit vir, & invenerit eam aliquis in civitate, & concubuerit cum ea,

24. educes utrumque ad portam civitatis illius, & lapidibus obruentur: puella, quia non clamavit, cum esset in civitate: vir, quia humiliavit uxorem proximi sui, & auferes malum de medio tui.

25. Sin autem in agro repererit vir puellam, quae desponsata est, & apprehendens concubuerit cum ea, ipse morietur solus:

26. puella nihil patietur, nec est rea mortis: quoniam sicut latro consurgit contra fratrem suum, & occidit animam eius, ita & puella perpressa est:

27. sola erat in agro: clamavit, &

nullus affuit qui liberaret eam.

28. Si invenerit vir puellam virginem, quae non habet sponsum, & apprehendens concubuerit cum illa, & res ad iudicium venerit:

29. * dabit qui dormivit cum ea, patri puellae quinquaginta siclos argenti, & habebit eam uxorem, quia humiliavit illam: non poterit dimittere eam cunctis diebus vite suae.

30. Non accipiet homo uxorem patris sui, nec revelabit operimentum eius.

* Exod. 22.
16.

CAPUT XXIII.

De his qui ab ecclesia Dei arceudi sunt vel admittendi: Idumeus & Aegyptius non sunt abijciendi: de pollutione vestium, & de loco ad necessaria naturae deputando: de servo fugitivo, de mercede prostibuli, fugienda usura erga fratres, de voto, de vinea, & segete proximi.

1. **N**ON intrabit eunuchus attritis vel amputatis testiculis & abscisso veretro, ecclesiam Domini.

2. Non ingredietur mazer; hoc est, de scorto natus, in ecclesiam Domini, usque ad decimam generationem.

3. * Ammonites & Moabites etiam post decimam generationem non intrabunt ecclesiam Domini, in aeternum.

4. * quia noluerunt vobis occurrere cum pane & aqua in via quando egressi estis de Aegypto: & * quia conduxerunt contra te Balaam filium Beor de Mesopotamia Syriae, ut malediceret tibi:

5. & noluit Dominus Deus tuus audire Balaam: vertique maledictionem eius in benedictionem tuam, eò quod diligeret te.

6. Non facies cum eis pacem, nec quaras eis bona cunctis diebus vite tuae in sempiternum.

7. Non abominaberis Idumeum, quia frater tuus est: nec Aegyptium, quia advena fuisti in terra eius.

8. Qui nati fuerint ex eis, tertia generatione intrabunt in ecclesiam Domini.

9. Quando egressus fueris adversus hostes tuos in pugnam, custodies te ab omni re mala.

10. Si fuerit inter vos homo, qui nocturno pollutus sit somnio, egredietur extra castra,

11. & non revertetur, priusquam ad vesperam lavetur aqua: & post solis occasum regredietur in castra.

12. Ha-

Eodem
ann. 2553.

* 2. Esdr.
13. 1.

* 2. Esdr.
13. 2.
Num. 22. 5.
101. 24. 9.

12. Habebis locum extra castra, ad quem egrediaris ad requisita naturae,

13. gerens paxillum in balteo, cumque sederis, fodies per circuitum, & egesta humo operies.

14. quo relevatus es (Dominus enim Deus tuus ambulat in medio castrorum, ut eruat te, & tradat tibi inimicos tuos) & sint castra tua sancta, & nihil in eis appareat feditatis ne derelinquat te.

15. Non trahes servum Domino suo, qui ad te confugerit.

16. habitabit tecum in loco, qui ei placuerit, & in una urbium tuarum requiescet: ne contristes eum.

17. Non erit meretrix de filiabus Israël, nec scortator de filiis Israël.

18. Non offeres mercedem prostibuli, nec pretium canis in domo Domini Dei tui, quidquid illud est quod voveris: quia abominatio est utrumque apud Dominum Deum tuum.

19. Non fenerabis fratri tuo ad usuram pecuniam, nec fruges, nec quamlibet aliam rem:

20. sed alieno. Fratri autem tuo absque usura id, quo indiget, commodabis: ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere tuo in Terra, ad quam ingredieris possidendam.

21. Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis reddere: quia requiret illud Dominus Deus tuus, & si moratus fueris, reputabit tibi in peccatum.

22. Si nolueris polliceri, absque peccato eris.

23. Quod autem semel egressum est de labiis tuis, observabis, & facies sicut promisisti Domino Deo tuo, & propria voluntate & ore tuo locutus es.

24. Ingressus vineam proximi tui, comedere uvas quantum tibi placuerit: foras autem ne efferas tecum.

25. Si intraveris in segete amici tui, franges spicas; & manu conteres falce autem non metes.

feditatem: scribes libellum repudij, & dabit in manu illius, & dimittet eam de domo sua.

2. Cumque egressa alterum maritum duxerit,

3. & ille quoque oderit eam, dederitque ei libellum repudij, & dimiserit de domo sua, vel certe mortuus fuerit:

4. non poterit prior maritus recipere eam in uxorem: quia polluta est, & abominabilis facta est coram Domino: ne peccare facias Terram tuam, quam Dominus Deus tuus tradiderit tibi possidendam.

5. Cum acceperit homo nuper uxorem, non procedet ad bellum, nec ei quippiam necessitatis infungetur publice, sed vacabit absque culpa domi suae, ut uno anno laetetur cum uxore sua.

6. Non accipies loco pignoris inferiorem, & superiorem molam: quia animam suam opposuit tibi.

7. Si deprehensus fuerit homo sollicitans fratrem suum de filiis Israël, & vendito eo acceperit pretium, interficietur; & auferes malum de medio tui.

8. Observa diligenter ne incurras plagam leprae, sed facies quaecumque doerint te sacerdotes Levitici generis iuxta id, quod praecipit eis, & imple sollicitate.

9. * Memento te, quae fecerit Dominus Deus vester Mariae, in via cum egredieremini de Aegypto.

10. Cum repetes a proximo tuo rem aliquam, quam debet tibi, non ingredieris domum eius ut pignus auferas:

11. * sed stabis foris, & ille tibi proferet quod habuerit.

12. sin autem pauper est, non pernoctabit apud te pignus,

13. sed statim reddes ei ante solis occasum: ut dormiens in vestimento suo, benedicat tibi, & habeas iustitiam coram Domino Deo tuo.

14. * Non negabis mercedem indigentis, & pauperis fratris tui, sive advena, qui tecum moratur in terra, & intra portas tuas est:

15. sed eadem die reddes ei pretium laboris sui ante solis occasum, quia pauper est, & ex eo sustentat animam suam: ne clamet contra te ad Dominum, & reputetur tibi in peccatum.

16. * Non occidentur patres pro filiis, nec filij pro patribus, sed unusquisque pro peccato suo morietur.

17. Non pervertes iudicium advenae &

* Num. 12.
10. 30.

* Exod. 22.
26.

* Lev. 19.
13.
Tob. 4. 15.

* 4. Reg.
14. 6.
2. Par. 25.
4. Esccb. 18.
20.

Eodem
ann. 2553.
* Matt. 5.
31. & 32.
& 19. 7.
Marc. 10.
4.

CAPUT XXIV.

Libellus repudij permittitur: misericordia in debitoribus pauperes: non neganda merces: de iudicio advenae & pupilli: reliquia messis ac vindemiae pauperibus relinquenda.

1. **S**i acceperit homo uxorem, & habuerit eam, & non invenerit gratiam ante oculos eius propter aliquam

pupilli, nec auferes pignoris loco viduæ vestimentum.

18. Memento quòd serueris in Ægypto, & eruerit te Dominus Deus tuus inde. Idcirco præcipio tibi ut facias hanc rem.

19. Quando messueris segetem in agro tuo, & oblitus manipulum reliqueris, non reuertèris, ut tollas illum; sed advenam, & pupillum, & viduam auferre patieris, ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere manuum tuarum.

20. Si fruges collegeris olivarum, quidquid remanserit in arboribus, non reuertèris ut colligas, sed relinques advenæ, pupillo, ac viduæ.

21. Si vindemiaueris vineam tuam, non colliges remanentes racemos, sed cedent in usus advenæ, pupilli, ac viduæ.

22. Memento quòd & tu serueris in Ægypto, & idcirco præcipio tibi ut facias hanc rem.

CAPUT XXV.

Iudices iuste iudicent: quot plagis reus cædendus, bovi trituranti os non alligandum, semen fratri suscitandum, & pœna mulieris verenda apprehendentis, non committenda in pondere & mensura iniustitia, Amalecitis delendi.

Eodem anno M. 2553. Ant. Chr. 1451.

1. SI fuerit causa inter aliquos, & interpellaverint iudices: quem iustum esse perspexerint, illi iustitiæ palmam dabunt: quem impium, condemnabunt impietatis.

2. Sin autem eum, qui peccavit, dignum viderint plagis: prosternent, & coram se facient verberari. Pro mensura peccati erit & plagarum modus:

3. Ita dumtaxat, * ut quadragenarium numerum non excedant: ne fœdè laceratus ante oculos tuos abeat frater tuus.

* 1. Cor. 9. 9. 1. Tim. 5. 18. * Matt. 22. 24. Marc. 12. Lucæ 20. 28.

4. * Non ligabis os bovis terentis in area fruges tuas.

5. * Quando habitaverint fratres simul, & unus ex eis absque liberis mortuus fuerit, uxor defuncti non nubet alteri: sed accipiet eam frater eius, & suscitabit semen fratris sui:

6. & primogenitum ex ea filium nomen illius appellabit, ut non deleatur nomen eius ex Israël.

7. Sin autem noluerit accipere uxorem fratris sui, quæ ei lege debetur, perget mulier ad portam civitatis, & interpellabit maiores natu, dicetque: * Non vult

* Ruth 4. 5.

frater viri mei suscitare nomen fratris sui in Israël: nec me in coniugium sumere.

8. Statimque accersiri eum facient, & interrogabunt. Si responderit: Nolo eam uxorem accipere:

9. accedet mulier ad eum coram senioribus, & tollet calcæamentum de pedè eius, spuetque in faciem illius, & dicet: Sic fiet homini, qui non edificat domum fratris sui.

10. Et vocabitur nomen illius in Israël, Domus disalceati.

11. Si habuerint inter se iurgium viri duo, & unus contra alterum rixari cœperit, volensque uxor alterius ertere virum suum de manu fortioris, miserique manum, & apprehenderit verenda eius:

12. abscedes manum illius, nec flecteris super eam illa misericordiâ.

13. Non habebis in sacco diversa pondera, maius & minus.

14. nec erit in domo tua modius maior, & minor.

15. pondus habebis iustum & verum, & modius æqualis & verus erit tibi: ut multo vivas tempore super Terram, quam Dominus Deus tuus dederit tibi.

16. abominatur enim Dominus tuus eum, qui facit hæc, & aversatur omnem iniustitiam.

17. * Memento que fecerit tibi Amalec in via quando egrediebaris ex Ægypto:

18. quomodo occurrerit tibi: & extremos agminis tui, qui lassi residebant, ceciderit, quando tu eras fame & labore confectus, & non timerit Deum.

19. Cùm ergo Dominus Deus tuus dederit tibi requiem, & subiecerit cunctas per circuitum nationes in Terra, quam tibi pollicitus est: delebis nomen eius sub cælo. Cave ne obliviscaris.

CAPUT XXVI.

Primitia ac decime ubi & quibus exolvende; & sub qua verborum formula.

1. CUMQUE intraveris Terram, quam Dominus Deus tuus tibi daturus est possidendam, & obtinueris eam, atque habitaveris in ea:

2. tolles de cunctis frugibus tuis primitias, & pones in cartallo, pergesque ad locum, quem Dominus Deus tuus elegerit, ut ibi invocetur nomen eius:

3. accedesque ad sacerdotem, qui fuerit in diebus illis, & dices ad eum: Profiteor ho-

SABB. 4. TEMPOR. PENTEC. EPIST. 3.

* Exod. 17. 8.

SABB. 4. TEMPOR. QUADR. EPIST. 1.

* Sup. 14. 29.

* Ini. 63. 15. Baruch 2. 16.

hodie coram Domino Deo tuo, quòd ingressus sum in Terram, pro qua iuravit patribus nostris, ut daret eam nobis.

4. Suscipiensque sacerdos cartallum de manu tua, ponet ante altare Domini Dei tui:

5. & loqueris in conspectu Domini Dei tui: Syrus * persequabatur patrem meum, qui descendit in Ægyptum, & ibi peregrinatus est in paucissimo numero: crevitque in gentem magnam ac robustam & infinitæ multitudinis.

6. Afflixeruntque nos Ægyptij, & persecuti sunt, imponentes onera gravissima: & clamavimus ad Dominum Deum patrum nostrorum: qui exaudivit nos, & respexit humilitatem nostram, & laborem, atque angustiam:

7. & eduxit nos de Ægypto in manu forti, & brachio extento, in ingenti pavore, in signis atque portentis:

8. & introduxit ad locum istum, & tradidit nobis Terram lacte & melle manantem.

9. Et idcirco nunc offero primitias frugum Terræ, quam Dominus dedit mihi. Et dimittes eas in conspectu Domini Dei tui, & adorato Domino Deo tuo.

10. Et epulaberis in omnibus bonis, quæ Dominus Deus tuus dederit tibi, & domui tuæ, tu & Levites, & advena qui tecum est.

11. Quando compleveris decimam cunctarum frugum tuarum, anno decimarum tertio dabis Levitæ, & advenæ, & pupillo & viduæ, ut comedant intra portas tuas, & saturentur:

12. loquerisque in conspectu Domini Dei tui: Abstuli quod sanctificatum est de domo mea, & * dedi illud Levitæ & advenæ, & pupillo ac viduæ, sicut iussisti mihi: non praterivi mandata tua, nec sum oblitus imperij tui.

13. Non comedi ex eis in lufu meo, nec separavi ea in qualibet immunditia, nec expendi ex his quidquam in re funebri. Obedivi voci Domini Dei mei, & feci omnia sicut præcepisti mihi.

14. Respice de sanctuario tuo, & de excelso cælorum habitaculo, & benedic populo tuo Israël, & Terræ, quam dedisti nobis, sicut iurasti patribus nostris, terræ lacte & melle mananti.

15. Hodie Dominus Deus tuus præcepit tibi ut facias mandata hæc atque iudicia: & custodias & implas ex toto corde tuo, & ex tota anima tua,

17. Dominum elegisti hodie, ut sis tibi Deus, & ambules in viis eius, & custodias ceremonias illius, & mandata atque iudicia, & obediens eius imperio.

18. * Dominus elegit te hodie ut sis ei populus peculiaris, sicut locutus est tibi, & custodias omnia præcepta illius:

19. & faciat te excelsiorem cunctis gentibus quas creavit, in laudem, & nomen, & gloriam suam: ut sis populus sanctus Domini Dei tui, sicut locutus est.

CAPUT XXVII.

Transitio Iordane, altare lapideum erigendum, lexque lapidibus inscribenda: benedictionis piorum, & maledictionis impiorum ritus & formula.

1. PRÆCEPIT autem Moyses & seniores Israël, populo dicentes: Custodite omne mandatum quod præcipio vobis hodie.

2. Cùmque transieritis Iordanem in Terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, eriges ingentes lapides, & calcæ levigabis eos:

3. ut possis in eis scribere omnia verba legis huius, Iordane transmissio: ut in tres Terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi, terram lacte & melle manantem, sicut iuravit patribus tuis.

4. Quando ergo transieritis Iordanem, erigite lapides, quos ego hodie præcipio vobis in monte Hebal, & levigabis eos calcæ:

5. & edificabis ibi altare Domino Deo tuo * de lapidibus, quos ferrum non tetigit:

6. & de saxis informibus & impolitis: & offeres super eo holocausta Domino Deo tuo,

7. & immolabis hostias pacificas, comedesque ibi, & epulaberis coram Domino Deo tuo.

8. Et scribes super lapides omnia verba legis huius plane & lucide.

9. Dixeruntque Moyses & sacerdotes Levitici generis ad omnem Israël: Attende, & audi Israël: Hodie factus es populus Domini Dei tui:

10. audies vocem eius, & facies mandata atque iustitias, quas ego præcipio tibi.

11. Præcepitque Moyses populo in die illo, dicens:

12. Hi stabunt ad benedicendum populo

Eodem mense 11. ann. 40. ab exitu, ab orbe condito 2553.

* Exod. 20. 25. Ios. 8. 31.

super montem Garizim, Iordane trans-
misso: Simeon, Levi, Iudas, Issachar,
Ioseph, & Benjamin.

13. Et e regione isti stabunt ad male-
dicendum in monte Hebal: Ruben, Gad,
& Aser, & Zabulon, Dan, & Nephthali.

* Dan. 9.
11. 14. * Et pronuntiabunt Levitæ, dicent-
que ad omnes viros Israël excelsâ voce:

15. Maledictus homo, qui facit sculpti-
le & conflatile, abominationem Domi-
ni, opus manuum artificum, ponetque
illud in abscondito. & respondebit omnis
populus, & dicet: Amen.

16. Maledictus qui non honorat pa-
trem suum, & matrem. & dicet omnis
populus: Amen.

17. Maledictus qui transfert terminos
proximi sui. & dicet omnis populus:
Amen.

18. Maledictus qui errare facit cæcum
in itinere. & dicet omnis populus: Amen.

19. Maledictus qui pervertit iudicium
advenæ, pupilli & viduæ. & dicet omnis
populus: Amen.

20. Maledictus qui dormit cum uxore
patris sui, & revelat operimentum lectuli
eius. & dicet omnis populus: Amen.

21. Maledictus qui dormit cum omni
iumento. & dicet omnis populus: Amen.

22. Maledictus qui dormit cum sorore
sua, filia patris sui, vel matris suæ. &
dicet omnis populus: Amen.

23. Maledictus qui dormit cum socru
sua. & dicet omnis populus: Amen.

24. Maledictus qui clam percusserit
proximum suum. & dicet omnis populus:
Amen.

25. Maledictus qui accipit munera, ut
percutiat animam sanguinis innocentis. &
dicet omnis populus: Amen.

26. Maledictus qui non permanet in
sermonibus legis huius, nec eos opere
perficit. & dicet omnis populus: Amen.

CAPUT XXVIII.

Multiplex promittitur observantibus legem
benedictio, & transgredientibus male-
dictio.

Eodem
anno M.
2553.
Ant. Chr.
1451.
mense 11.
anno. 40. ab
exitu.

1. SI autem audieris vocem Domini
Dei tui, ut facias atque custo-
dias omnia mandata eius, quæ ego præ-
cipio tibi hodie, faciet te Dominus Deus
tuus excelsiorem cunctis gentibus, quæ
versantur in terra.

2. Venientque super te universæ bene-

dictiones istæ, & apprehendent te: si ta-
men præcepta eius audieris.

3. Benedictus tu in civitate, & bene-
dictus in agro.

4. Benedictus fructus ventris tui, &
fructus terræ tuæ, fructusque iumento-
rum tuorum, greges armentorum, tuo-
rum, & caule ovium tuarum.

5. Benedicta horrea tua, & benedictæ
reliquiæ tuæ.

6. Benedictus eris tu ingrediens & egre-
diens.

7. Dabit Dominus inimicos tuos, qui
consurgunt adversum te, per unam viam venient
contra te, & per septem fugient a facie
tuâ.

8. Emitte Dominus benedictionem super
cellaria tuâ, & super omnia opera
manuum tuarum: benedicetque tibi in
terra, quam acceperis.

9. Suscitabit te Dominus sibi in popu-
lum sanctum, sicut iuravit tibi: si custo-
dieris mandata Domini Dei tui, & am-
bulaveris in visis eius.

10. Videbuntque omnes terrarum po-
puli quoddam nomen Domini invocatum sit
super te, & timebunt te.

11. Abundare te faciet Dominus omni-
bus bonis, fructu uteri tui, & fructu iu-
mentorum tuorum, fructu terræ tuæ,
quam iuravit Dominus patribus tuis ut
daret tibi.

12. Aperiet Dominus thesaurum suum
optimum, cælum, ut tribuat pluviam
terræ tuæ in tempore suo: benedicetque
cunctis operibus manuum tuarum. Et fe-
nerabis gentibus multis, & ipse a nullo
fœnus accipies.

13. Constituet te Dominus in caput, &
non in caudam: & eris semper supra, &
non subter: si tamen audieris mandata
Domini Dei tui quæ ego præcipio tibi
hodie, & custodieris, & feceris.

14. ac non declinaveris ab eis nec ad
dexteram nec ad sinistram, nec secutus
fueris deos alienos, neque colueris eos.

15. * Quod si audire nolueris vocem
Domini Dei tui, ut custodias, & facias
omnia mandata eius & ceremonias, quas
ego præcipio tibi hodie, venient super te
omnes maledictiones istæ, & apprehen-
dent te.

16. Maledictus eris in civitate, & male-
dictus in agro.

17. Maledictum horreum tuum, & ma-
ledictæ reliquiæ tuæ.

18. Ma-

* Lev. 26
14.
Terren. 2.
17.
Baruch 1.
20.
Malach. 2.
2.

18. Maledictus fructus ventris tui, &
fructus terræ tuæ, armenta bouum tuo-
rum, & greges ovium tuarum.

19. Maledictus eris ingrediens, & male-
dictus egrediens.

20. Mittet Dominus super te famem &
esuriam, & increpationem in omnia opera
tua, quæ tu facies: donec conerit te, &
perdat velociter, propter adinventiones
tuas pessimas in quibus reliquisti me.

21. Adiungat tibi Dominus pestilentiam,
donec consumat te de terra, ad
quam ingredieris possidendam.

22. Percutiat te Dominus egestate, fe-
bri & frigore, ardore & æstu, & aëre
corrupto ac rubigine, & persequatur
donec pereas.

23. Sit cælum, quod supra te est,
aneum: & terra, quam calcas, ferrea.

24. Det Dominus imbrem terræ tuæ
pulverem, & de cælo descendat super te
cinis, donec coneraris.

25. Tradat te Dominus corruentem ante
hostes tuos. per unam viam egrediaris
contra eos, & per septem fugias, &
dispergaris per omnia regna terræ.

26. sicut cadaver tuum in escam cun-
ctis volatilibus cæli, & bestiis terræ, &
non sit, qui abigat.

27. Percutiat te Dominus ulcère Ægyp-
ti, & partem corporis, per quam ster-
cora egeruntur, scabie quoque & pru-
rigine: ita ut curari nequeas.

28. Percutiat te Dominus amentia &
cæcitate ac furore mentis,

29. & palpes in meridie sicut palpare
solet cæcus in tenebris, & non dirigas
vias tuas. Omnique tempore calumniam
sustineas, & opprimaris violentiâ, nec ha-
beas qui liberet te.

30. Uxorem accipias, & alius dormiat
cum ea. Domum ædifices, & non habites
in ea. Plantes vineam, & non vinde-
mies eam.

31. Bos tuus imoletur coram te, &
non comedas ex eo. Asinus tuus rapiatur
in conspectu tuo, & non reddatur tibi.
Oves tuæ dentur inimicis tuis, & non sit
qui te adiuvet.

32. Filij tui & filiæ tuæ tradantur al-
teri populo, videntibus oculis tuis, &
deficientibus ad conspectum eorum totâ
die, & non sit fortitudo in manu tua.

33. Fructus terræ tuæ, & omnes labo-
res tuos comedat populus, quem ignoras:
& sis semper calumniam sustinens, & op-
pressus cunctis diebus,

34. & stupens ad terrorem eorum quæ
videbunt oculi tui.

35. Percutiat te Dominus ulcere pessimo
in genibus & in suris, sanarique
non possis a planta pedis usque ad ver-
ticem tuum.

36. Ducet te Dominus, & regem tuum,
quem constitueris super te, in gentem,
quam ignoras tu & patres tui: & servies
ibi diis alienis, ligno & lapidi.

37. Et eris perditus in proverbium ac
fabulam omnibus populis, ad quos te in-
troduxerit Dominus.

38. * Sementem multam iacies in ter-
ram, & quicquam congregabis: quia lo-
custæ devorabunt omnia.

39. Vineam plantabis, & fodies: & vi-
num non bibes, nec colliges ex ea quip-
piam: quoniam vastabitur vermium.

40. Olivas habebis in omnibus terminis
tuis, & non ungeris oleo: quia defluent,
& peribunt.

41. Filios generabis & filias, & non
frueris eis: quoniam ducentur in captivi-
tatem.

42. Omnes arbores tuas & fruges ter-
ræ tuæ rubigo consumet.

43. Advena, qui tecum versatur in ter-
ra, ascendet super te, erique sublimior:
tu autem descendes, & eris inferior.

44. Ipse fœnerabit tibi, & tu non fœ-
nerabis ei. Ipse erit in caput, & tu eris
in caudam.

45. Et venient super te omnes male-
dictiones istæ, & persequentes apprehen-
dent te, donec intereas: quia non audisti
vocem Domini Dei tui, nec servasti man-
data eius & ceremonias, quas præcepit
tibi.

46. Et erunt in te signa atque prodigi-
a, & in semine tuo usque in sempiternum:

47. ed quoddam non servieris Domino Deo
tuo in gaudio, cordisque letitia, propter
rerum omnium abundantiam.

48. Servies inimico tuo, quem immit-
tet tibi Dominus, in fame, & siti, & nu-
ditate, & omni penuria: & ponet iugum
ferreum super cervicem tuam, donec te
conerit.

49. Adducet Dominus super te Gentem
de longinquo, & de extræmis terræ: fini-
bus in similitudinem aquilæ volantis cum
impetu: cuius linguam intelligere non
possis.

50. Gentem procacissimam, quæ non
deferat seni, nec misereatur parvuli.

* Mich. 6.
15.
Aggæi 1.
6.

Thren. 4. 19. Baruch 2. 2. & 3.

51. & devoret fructum iumentorum tuorum, ac fruges Terrae tuae: donec inereas, & non relinquat tibi triticum, vinum, & oleum, & armenta bouum, & greges ovium: donec te disperdat,

52. & conterat in cunctis urbibus tuis, & destruantur muri tui firmi atque sublimes, in quibus habebas fiduciam in omni Terra tua. Obsideberis intra portas tuas in omni Terra tua, quam dabit tibi Dominus Deus tuus:

53. & comedes fructum uteri tui, & carnes filiorum tuorum & filiarum tuarum, quas dederit tibi Dominus Deus tuus, in angustia & vastitate qua opprimet te hostis tuus.

54. Homo delicatus in te, & luxuriosus valde, invidet fratri suo, & uxori, quae cubat in sinu suo,

55. ne det eis de carnibus filiorum suorum, quas comedit: ed quod nihil aliud habeat in obsidione & penuria, qua vastaverint te inimici tui intra omnes portas tuas.

56. Tenera mulier & delicata, quae super terram ingredi non valebat, nec pedis vestigium figere propter molliem & teneritudinem nimiam, invidet viro suo, qui cubat in sinu eius, super filij & filiae carnis,

57. & illuvie secundarum, quae egrediuntur de medio feminum eius, & super liberis qui eadem hora nati sunt, comedent enim eos clam propter rerum omnium penuriam in obsidione & vastitate, qua opprimet te inimicus tuus intra portas tuas.

58. Nisi custodieris, & feceris omnia verba legis huius, quae scripta sunt in hoc volumine, & timueris nomen eius gloriosum & terribile, hoc est, Dominum Deum tuum:

59. augebit Dominus plagas tuas, & plagas seminis tui, plagas magnas & perverantes, infirmitates pessimas & perpetuas,

60. & convertet in te omnes afflictiones Aegypti, quas timuisti, & adherent tibi:

61. Insuper & universos languores, & plagas, quae non sunt scriptae in volumine legis huius, inducet Dominus super te, donec te conterat:

62. & remanebitis pauci numero, qui prius eratis sicut astra caeli praeter multitudinem, quoniam non audisti vocem Domini Dei tui.

63. Et sicut ante letatus est Dominus super vos, bene vobis faciens, vosque multiplicans: sic letabitur disperdens vos atque subvertens, ut auferamini de Terra, ad quam ingredieris possidendam.

64. Disperget te Dominus in omnes populos a summitate terrae usque ad terminos eius: & servies ibi diis alienis, quos & tu ignoras & patres tui, lignis & lapidibus.

65. In gentibus quoque illis non quiesces, neque erit requies vestigio pedis tui. Dabit enim tibi Dominus ibi cor pavidum, & deficientes oculos, & animam consumptam morore:

66. Et erit vita tua quasi pendens ante te. Timebis nocte & die, & non credes vitae tuae.

67. Manè dices: Quis mihi det vesperum? & vespere: Quis mihi det manè? propter cordis tui formidinem, qua terreberis, & propter ea, quae tuis videbis oculis.

68. Reducet te Dominus classibus in Aegyptum per viam, de qua dixit tibi ut eam amplius non videres. Ibi vendetis inimicis tuis in servos & ancillas, & non erit qui emat.

CAPUT XXIX.

Fœdus & iuramentum Israelitarum cum Domino iuxta Dei beneficia, & comminatio adversus fœdisfragos.

1. HÆC sunt verba fœderis quod praecepit Dominus Moysi ut fœderet cum filiis Israel in Terra Moab: praeter illud fœdus, quod cum eis pepigit in Horeb.

2. Vocavitque Moyses omnem Israel, & dixit ad eos: Vos vidistis universa, quae fecit Dominus coram vobis in Terra Aegypti Pharaoni, & omnibus servis eius, universaeque terrae illius,

3. tentationes magnas, quas viderunt oculi tui, signa illa, portentaque ingentia, & non dedit vobis Dominus cor intelligentis, & oculos videntes, & aures quae possunt audire, usque in praesentem diem.

4. Adduxit vos quadraginta annis per desertum: non sunt attrita vestimenta vestra, nec calceamenta pedum vestrorum vetustate consumpta sunt.

5. Panem non comedistis, vinum & siceram non bibistis: ut sciretis quia ego sum Dominus Deus vester.

Eodem mense 11. & anno 2553.

Exod. 19. 4.

Sup. 8. 2.

7. Et

Sup. 3. 1.

7. Et venistis ad hunc locum: & egres- susque est Sehôn rex Hesebon, & Og rex Basan, occurrentes vobis ad pugnam. Et percussimus eos,

8. & tulimus terram eorum, ac tradidimus possidendam Ruben & Gad, & dimidia tribui Manasse.

9. Custodite ergo verba pacti huius, & implete ea: ut intelligatis universa quae facitis.

10. Vos statis hodie cuncti coram Domino Deo vestro, principes vestri, & tribus, ac imales nati, atque doctores, omnis populus Israel,

11. liberi & uxores vestrae, & advena qui tecum moratur in castris, exceptis lignorum caesoriis, & his, qui comportant aquas:

12. ut transeas in fœdere Domini Dei tui, & in iurejurando quod hodie Dominus Deus tuus percussit tecum:

13. ut suscitet tibi in populum, & ipse sit Deus tuus sicut locutus est tibi, & sicut iuravit patribus tuis, Abraham, Isaac, & Jacob.

14. Nec vobis solis ego hoc fœdus ferio, & haec iuramenta confirmo, sed cunctis praesentibus & absentibus.

15. Vos enim nostis quo modo habitaverimus in Terra Aegypti, & quo modo transierimus per medium nationum, quas transeuntis:

16. vidistis abominationes & sordes, id est, idola eorum, lignum & lapidem, argentum & aurum, quae colebant.

17. Ne forte sit inter vos vir aut mulier, familia aut tribus, cuius cor aversum est hodie a Domino Deo nostro: ut vadat & serviat diis illarum Gentium: & sit inter vos radix germinans, fel & amaritudinem.

18. Cumque audierit verba iuramenti huius, benedicat sibi in corde suo, dicens: Pax erit mihi, & ambulabo in pravitate cordis mei: & assumat ebria sitientem,

19. & Dominus non ignoscat ei: sed tunc quammaxime furor eius fumet, & zelus contra hominem illum, & sedeant super eum omnia maledicta, quae scripta sunt in hoc volumine: & deleat Dominus nomen eius sub calco,

20. & consumat eum in perditionem ex omnibus tribubus Israel, iuxta maledictiones, quae in Libro legis huius ac fœderam non bibistis: ut sciretis quia ego sum Dominus Deus vester.

21. Dicitque sequens generatio, & filij

qui nascentur deinceps, & peregrini, qui de longe venerint, videntes plagas Terrae illius, & infirmitates, quibus eam afflixerit Dominus;

22. sulphure, & salis ardore comburens, ita ut ultra non seratur, nec virens quippiam germet, in exemplum subversionis Sodomae & Gomorrhæ, Adamæ & Seboim, quas subvertit Dominus in ira & furore suo;

23. Et dicent omnes Gentes: Quare sic fecit Dominus Terræ huic? quae est haec ira furoris eius immensa?

24. Et respondebunt: Quia dereliquerunt pactum Domini, quod pepigit cum patribus eorum, quando eduxit eos de Terra Aegypti:

25. & servierunt diis alienis, & adoraverunt eos, quos nesciebant, & quibus non fuerant attributi:

26. idcirco iratus est furor Domini contra Terram istam, ut induceret super eam omnia maledicta, quae in hoc volumine scripta sunt:

27. & eiecit eos de terra sua in ira & in furore, & in indignatione maxima, proiecitque in terram alienam, sicut hodie comprobatur.

28. Abscondita, Domino Deo nostro: quae manifesta sunt, nobis & filiis nostris usque in sempiternum, ut faciamus universa verba legis huius.

CAPUT XXX.

Lapsus hortatur Moyses ad penitentiam, vera enim penitentia Deum placat: praeceptum nobis datum, non longè à nobis separatur: in eius implentione vel neglectu proponitur bonum & malum; ut ultrò bonum eligentes, vitam; & non pereamus, malo adherentes.

1. CUM ergo venerint super te omnes sermones isti, benedictio sive maledictio, quam proposui in conspectu tuo: & ductus penitendae cordis tui in universis gentibus, in quas disperserit te Dominus Deus tuus,

2. & reversus fueris ad eum, & obediens eius imperiis, sicut ego hodie praecipio tibi, cum filiis tuis, in toto corde tuo, & in tota anima tua:

3. reducet Dominus Deus tuus captivitatem tuam, ac miserabitur tui, & rursum congregabit te de cunctis populis, in quos te ante dispersit.

Gen. 19. 24.

3. Reg. 9. 8. Jer. 22. 8.

Eodem mense 11. & anno 2553.

Q 3

4. Si

* 2. Mach. 1. 29.

14. Si ad cardines cæli fueris dissipatus, inde te retrahet Dominus Deus tuus.

15. & assumet, atque introducet in Terram, quam possederunt patres tui, & obtinebis eam: & benedicens tibi, maioris numeri te esse faciet quàm fuerunt patres tui.

16. Circumcidet Dominus Deus tuus cor tuum, & cor seminis tui: ut diligas Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua, ut possis vivere.

17. Omnes autem maledictiones has convertet super inimicos tuos, & eos, qui oderunt te & persequuntur.

18. Tu autem revertèris, & audies vocem Domini Dei tui: faciesque universa mandata quæ ego præcipio tibi hodiè.

19. & abundare te faciet Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum, in sobole uteri tui, & in fructu iumentorum tuorum, in ubertate terræ tuæ, & in rerum omnium largitate. Revertetur enim Dominus, ut gaudeat super te in omnibus bonis, sicut gavisus est in patribus tuis.

20. si tamen audieris vocem Domini Dei tui, & custodieris præcepta eius & ceremonias, quæ in hac lege conscripta sunt: & revertaris ad Dominum Deum tuum in toto corde tuo, & in tota anima tua.

21. Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi hodiè, non supra te est, neque procul positum.

22. nec in cælo situm, ut possis dicere: * Quis nostrum valet ad cælum ascendere, ut deferat illud ad nos, & audiamus atque opere compleamus?

23. Neque trans mare positum: ut causeris, & dicas: Quis ex nobis poterit transfretare mare, & illud ad nos usque deferre: ut possimus audire, & facere quod præceptum est?

24. Sed iuxta te est sermo valde, in ore tuo, & in corde tuo, ut facias illum.

25. Considera quòd hodiè proposuerim in conspectu tuo vitam & bonum, & e contrario mortem & malum.

26. ut diligas Dominum Deum tuum, & ambules in viis eius, & custodias mandata illius ac ceremonias atque iudicia: & vivas, atque multiplicet te, benedicatque tibi in Terra, ad quam ingredieris possidendam.

27. Et Dominus qui ductor tuus est, ipse erit recum: non dimittet, nec derelinquet te: noli timere, nec paveas.

28. Si autem aversum fuerit cor tuum, & audire nolueris, atque errore deceptus adoraveris deos alienos, & servieris eis:

* Rom. 10. 6.

18. prædico tibi hodiè quòd pereris, & parvo tempore morèris in Terra, ad quam, Iordane transmissio, ingredieris possidendam.

19. Testes invoco hodiè cælum & terram, quòd proposuerim vobis vitam & mortem, benedictionem & maledictionem. Elige ergo vitam, ut & tu vivas, & semen tuum:

20. & diligas Dominum Deum tuum, atque obedias voci eius, & illi adhareas (ipse est enim vita tua, & longitudo dierum tuorum) ut habites in Terra, pro qua iuravit Dominus patribus tuis, Abraham, Isaac, & Jacob, ut daret eam illis.

C A P U T XXXII.

Moyes Iosue sibi sufficit in ducem, Deuteronomium scribit, iubetque illud populo prælegi septimo anno remissionis, & in latere arcæ asservari.

1. **A**liit itaque Moyses, & locutus est omnia verba hæc ad universum Israël,

2. & dixit ad eos: Centum viginti annorum sum hodiè, non possum ultra egredi, & ingredi, præsertim cum & Dominus dixerit mihi: * Non transibis Iordanem istum.

3. Dominus ergo Deus tuus transibit ante te: ipse delebit omnes gentes has in conspectu tuo, & possidebis eas: & Iosue iste transibit ante te, sicut locutus est Dominus.

4. Facietque Dominus eis * sicut fecit Sehon & Og regibus Amorrhæorum, & terræ eorum, delebitque eos.

5. Cùm ergo & hos tradiderit vobis, * similiter facietis eis sicut præcepi vobis.

6. Viriliter agite, & confortamini: nolite timere, nec paveatis ad conspectum eorum: quia Dominus Deus tuus ipse est ductor tuus, & non dimittet, nec derelinquet te.

7. Vocavitque Moyses Iosue, & dixit ei coram omni Israël: * Confortare, & esto robustus: tu enim introduces populum istum in Terram, quam daturum se patribus eorum iuravit Dominus, & tu eam sorte divides.

8. Et Dominus qui ductor est vester, ipse erit recum: non dimittet, nec derelinquet te: noli timere, nec paveas.

9. Scripsit itaque Moyses legem hanc,

Eodem mense 11. ann. 40. ab exitu, orbe condito 2553.

* Sup. 3. 27. Num. 27. 13.

* Num. 21. 24.

* Sup. 7. 2.

* Ios. 1. 6. 3. Reg. 2. 2.

&

& tradidit eam sacerdotibus filiis Levi, qui portabant arcam fœderis Domini, & cunctis senioribus Israël.

10. Præcepitque eis, dicens: Post septem annos, anno remissionis, in solemnitate tabernaculorum,

11. convenientibus cunctis ex Israël, ut appareant in conspectu Domini Dei tui in loco, quem elegerit Dominus, leges verba legis huius coram omni Israël, audientibus eis,

12. & in unum omni populo congregato, tam viris quàm mulieribus, parvulis, & advenis, qui sunt intra portas tuas: ut audientes discant, & timeant Dominum Deum vestrum, & custodiant, impleantque omnes sermones legis huius.

13. filij quoque eorum qui nunc ignorant, ut audire possint, & timeant Dominum Deum suum cunctis diebus quibus versantur in Terra, ad quam vos, Iordane transmissio, pergitis obtinendam.

14. Et ait Dominus ad Moysen: Ecce prope sunt dies mortis tuæ: voca Iosue, & state in tabernaculo testimonij, ut præcipiam ei. Abierunt ergo Moyses & Iosue, & steterunt in tabernaculo testimonij:

15. apparuitque Dominus ibi in columna nubis, quæ stetit in introitu tabernaculi.

16. Dixitque Dominus ad Moysen: Ecce tu dormies cum patribus tuis, & populus iste consurgens fornicabitur post deos alienos in Terra, ad quam ingreditur ut habitat in ea: ibi derelinquet me, & irritum faciet fœdus, quod pepigi cum eo.

17. Et irascetur furor meus contra eum in die illo: & derelinquam eum, & abscondam faciem meam ab eo, & erit in devorationem: invenient eum omnia mala & afflictiones, ita ut dicat in illo die: Verè quia non est Deus mecum, invenerunt me hæc mala.

18. Ego autem abscondam, & celabo faciem meam in die illo propter omnia mala, quæ fecit, quia securus est deos alienos.

19. Nunc itaque scribite vobis canticum istud, & docete filios Israël: ut memoriter teneant, & ore decantent, & sit mihi carmen istud pro testimonio inter filios Israël.

20. Introducam enim eum in Terram, pro qua iuravi patribus eius, lacte & melle manantem. Cumque comederint, & saturati, crassique fuerint, avertentur ad

deos alienos, & servient eis: detrahentque mihi, & irritum facient pactum meum.

21. Postquam invenerint eum mala multa & afflictiones, respondebit ei canticum istud pro testimonio, quod nulla debet oblivio ex ore seminis sui. Scio enim cogitationes eius, quæ facturus sit hodiè, antequam introducam eum in Terram, quam ei pollicitus sum.

22. Scripsit ergo Moyses canticum, & docuit filios Israël.

23. Præcepitque Dominus Iosue filio Nun, & ait: Confortare, & esto robustus: tu enim introduces filios Israël in Terram, quam pollicitus sum, & ego ero tecum.

24. Postquam ergo scripsit Moyses verba legis huius in volumine, atque complevit:

25. præcepit Levitis, qui portabant arcam fœderis Domini, dicens:

26. Tollite librum istum, & ponite eum in latere arcæ fœderis Domini Dei vestri: ut sit ibi contra te in testimonium.

27. Ego enim scio intentionem tuam, & cervicem tuam durissimam. Adhuc vivente me & ingrediente vobiscum, semper contentiosè egistis contra Dominum: quanto magis cum mortuus fuero?

28. Congregate ad me omnes maiores natu per tribus vestras, atque doctores, & loquar audientibus eis sermones istos, & invocabo contra eos cælum & terram.

29. Novi enim quòd post mortem meam inique agetis, & declinabitis cito de via, quam præcepi vobis: & occurrent vobis mala in extremo tempore, quando feceritis malum in conspectu Domini, ut irritetis eum per opera manuum vestrarum.

30. Locutus est ergo Moyses, audiente universo cætu Israël, verba carminis huius, & ad finem usque complevit.

CAPUT XXXII.

Canticum Moysi quo Dei refert beneficia, populi ingratitude sapienter a Domino castigatum: iubetur Moyses montem Abarim ascendere, ut promissam terram contempleretur.

1. **A**udite cæli quæ loquor, audiat terra verba oris mei.

2. Concresecat ut pluvia doctrina mea, fluat ut ros eloquium meum, quasi imber super herbam, & quasi stillæ super gramina.

3. Quia

SABBAT. SANCTO. PROPHE. IN VI G I L. PENTEC. PROPHE. 3.

Eodem anno M. 2553. Ant. Chr. 1451. mense 11. anno 40. ab exitu.

3. Quia nomen Domini invocabo: date magnificentiam Deo nostro.
 4. Dei perfecta sunt opera, & omnes viæ eius iudicia: Deus fidelis, & absque ulla iniquitate, iustus & rectus.
 5. Peccaverunt ei, & non filij eius in sordibus: generatio prava atque perversa.
 6. Hæcne reddis Domino popule stulte & insipiens? numquid non ipse est pater tuus, qui possedit te, & fecit, & creavit te?
 7. * Memento dierum antiquorum, cogita generationes singulas: interroga patrem tuum, & annuntiabit tibi: maiores tuos, & dicent tibi.
 8. Quando dividebat Altissimus gentes; quando separabat filios Adam, constituit terminos populorum iuxta numerum filiorum Israël.
 9. Pars autem Domini; populus eius: Jacob funiculus hereditatis eius.
 10. Invenit eum in terra deserta, in loco horrois, & vastæ solitudinis: circumdixit eum, & docuit: & custodivit quasi pupillam oculi sui.
 11. Sicut aquila provocans ad volandum pullos suos, & super eos voltans, expandit alas suas, & assumpsit eum, atque portavit in humeris suis.
 12. Dominus solus dux eius fuit: & non erat cum eo Deus alienus.
 13. Constituit eum super excelsam terram: ut comederet fructus agrorum, ut sugeret mel de petra, oleumque de saxo durissimo.
 14. Butyrum de armento, & lac de ovibus cum adipe agnorum, & arietum filiorum Basan: & hircos cum medulla tritici, & sanguinem uvæ biberet meracissimum.
 15. Incerassatus est dilectus, & recalci-travit: incersatus, impinguatus, dilata-tus, dereliquit Deum factorem suum, & recessit a Deo salutari suo.
 16. Provocaverunt eum in diis alienis, & in abominationibus ad iracundiam concitaverunt.
 17. Immolaverunt demoniis & non Deo, diis, quos ignorabant: novi recentesque venerunt, quos non coluerunt patres eorum.
 18. Deum qui te genuit dereliquisti, & oblitus es Domini creatoris tui.
 19. Vidit Dominus, & ad iracundiam concitatus est: quia provocaverunt eum filij sui & filie.
 20. Et ait: Abscondam faciem meam ab

eis, & considerabo novissima eorum: generatio enim perversa est, & infideles filij.
 21. Ipsi me provocaverunt in eo, qui non erat Deus, & irritaverunt in vanitatibus suis: & ego provocabo eos in eo, qui non est populus, & in gente stulta irritabo illos.
 22. Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usque ad inferni novissimas: devorabitque terram cum germine suo, & montium fundamenta comburet.
 23. Congregabo super eos mala, & sagittas meas complebo in eis.
 24. Consumenter fame, & devorabunt eos aves morsu amarissimo: dentes bestiarum immitam in eos, cum furore trahentium super terram, atque serpentium.
 25. Foris vastabit eos gladius, & intus pavor, iuvenem simul ac virginem, lactentem cum homine sene.
 26. Dixi: Ubiqum sunt? cessare faciam ex hominibus memoriam eorum.
 27. Sed propter iram inimicorum distuli: ne forte superbirent hostes eorum, & dicerent: Manus nostra excelsa, & non Dominus, fecit hæc omnia.
 28. Gens absque consilio est, & sine prudentia.
 29. * Utinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent.
 30. Quo modo persequatur unus mille, & duo fugent decem millia? nonne ideo, quia Deus suus vendidit eos, & Dominus conclusit illos?
 31. Non enim est Deus noster ut dij eorum: & inimici nostri sunt iudices.
 32. De vinea Sodomorum, vinea eorum, & de suburbanis Gomorrhæ: uva eorum uva fellis, & botri amarissimi.
 33. Fel draconum vinum eorum, & venenum aspidum insanabile.
 34. Nonne hæc condita sunt apud me, & signata in thesauris meis?
 35. * Mea est ultio, & ego retribuam in tempore, ut labatur pes eorum, iuxta est dies perditionis, & adesse festinant tempora.
 36. Iudicabit Dominus populum suum, & in servis suis miserabitur: videbit quod infirmata sit manus, & clausi quoque defecerunt, residuique consumpti sunt.
 37. Et dicit: * Ubi sunt dij eorum, in quibus habebant fiduciam?
 38. De quorum victimis comede-bant adipem, & bibebant vinum libaminum: surgant, & opulentur vobis, & in necessitate vos protegant,

* Jer. 15. 14. Rom. 10. 19.

* Jerem. 9. 12.

* Eccli. 28. 1. Rom. 12. 19. Hebr. 10. 30.

* 2. Mach. 7. 6.

* Jerem. 2. 28.

39. Videte quod ego sim solus, & non sit alius Deus præter me: ego occidam, & ego vivere faciam: percutiam, & ego sanabo, * & non est qui de manu mea possit eruere.
 40. Levabo ad cælum manum meam, & dicam: Vivo ego in æternum.
 41. Si acvero ut fulgur gladium meum, & arripuerit iudicium manus mea: reddam ultionem hostibus meis, & his qui oderunt me, retribuam.
 42. Inebriabo sagittas meas sanguine, & gladius meus devorabit carnes, de cruore occisorum, & de captivitate, nudati inimicorum capitis.
 43. * Laudate gentes populum eius, quia sanguinem servorum suorum ulciscetur: & vindictam retribuet in hostes eorum, & propitius erit terræ populi sui.
 44. Venit ergo Moyses, & locutus est omnia verba canticæ huius in auribus populi, ipse & Iosue filius Nun.
 45. Complevitque omnes sermones istos, loquens ad universum Israël.
 46. & dixit ad eos: Ponite corda vestra in omnia verba, quæ ego testificor vobis hodie: ut manderis ea filiis vestris custodire & facere, & implere universa quæ scripta sunt legis huius.
 47. quia non incassum præcepta sunt vobis, sed ut singuli in eis viverent: quæ facientes longo perseveretis tempore in Terra, ad quam, Iordane transmissio, ingredimini possidendam.
 48. Locutusque est Dominus ad Moysen in eadem die, dicens:
 49. Ascende in montem istum Abarim, id est, transituum, in montem Nebo, qui est in Terra Moab contra Jericho: & vide Terram Chanaan, quam ego tradidam filiis Israël obtinendam, & morere in monte.
 50. Quem conscendens iungeris populis tuis, sicut mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor, & appositus populis suis:
 51. * quia prævaricati estis contra me in medio filiorum Israël ad Aquas contradictionis in Cades deserti Sin: & non sanctificastis me inter filios Israël.
 52. E contra videbis terram, & non ingredieris in eam, quam ego dabo filiis Israël.

* 1. Reg. 2. 6. Tob. 13. 2. Sap. 16. 13. Job 10. 7. Sap. 16. 15.

* 2. Mach. 7. 6.

* Num. 20. 26. & 27. 13. * Num. 20. 12. & 27. 14.

CAPUT XXXIII.

Benedicit Moyses moriturus duodecim tribubus Israël, etque olim obventura prædicat.

1. HÆC est benedictio, qua benedixit Moyses, homo Dei, filiis Israël ante mortem suam.
 2. Et ait: Dominus de Sinai venit, & de Seir ortus est nobis: apparuit de monte Pharan, & cum eo sanctorum millia. In dextera eius ignea lex.
 3. Dilexit populos, * omnes sancti in manu illius sunt: & qui appropinquant pedibus eius, accipient de doctrina illius.
 4. Legem præcepit nobis Moyses, hereditatem multitudinis Iacob.
 5. Erit apud rectissimum rex, congregatis principibus populi cum tribubus Israël.
 6. Vivat Ruben, & non moriatur, & sit parvus in numero.
 7. Hæc est Iudæ benedictio: Audi Domine vocem Iudæ, & ad populum suum introduce eum: manus eius pugnant pro eo, & adiutor illius contra adversarios eius erit.
 8. Levi quoque ait: Perfectio tua, & doctrina tua viro sancto tuo, quem præbisti in tentatione, & iudicasti ad Aquas contradictionis.
 9. * Qui dixit patri suo, & matri suæ: Nescio vos; & fratribus suis: Ignoro vos: & nescierunt filios suos. Hi custodierunt eloquium tuum, & pactum tuum servaverunt.
 10. Iudicia tua, o Iacob, & legem tuam, o Israël: ponent thymiama in furore tuo, & holocaustum super altare tuum.
 11. Benedic Dominus fortitudini eius, & opera manuum illius suscipe. Percute dorsa inimicorum eius: & qui oderunt eum, non consurgant.
 12. Et Benjamin ait: Amantissimum Domini habitat confidenter in eo: quasi in thalamo tota die morabitur, & inter humeros illius requiescet.
 13. Ioseph quoque ait: De benedictione Domini terra eius, de pomis cæli, & flore, atque abyso subiacente.
 14. De pomis fructuum solis ac lune,
 15. de vertice antiquorum montium, de pomis collium æternorum:
 16. & de frugibus terræ, & de plenitudine eius. Benedictio illius, * qui apparuit in rubo, veniat super caput Ioseph, & super verticem nazaræi inter fratres suos.
 17. Quasi primogeniti tauri pulchritudo eius, cornua rhinocerotis cornua illius: in ipsis ventilabit Gentes usque ad termi-

* Exod. 32. 27. Lev. 10. 5.

* Exod. 3. 2.

nos terræ: hæc sunt multitudines Ephraim: & hæc millia Manasse.

18. Et Zabulon, ait: Letare Zabulon in exitu tuo, & Issachar in tabernaculis tuis.

19. Populos vocabunt ad montem: ibi immolabunt victimas iustitiæ. Qui inundationem maris quasi lac sugent, & thesauros absconditos arenarum.

20. Et Gad ait: Benedictus in latitudine Gad: quasi leo requievit, cepitque brachium, & verticem.

21. Et vidit principatum suum, quod in parte sua doctor esset repositus: qui fuit cum principibus populi, & fecit iustitias Domini, & iudicium suum cum Israël.

22. Dan quoque ait: Dan catulus leonis, fluet largiter de Basan.

23. Et Nephthali dixit: Nephthali abundantia perfruetur, & plenus erit benedictionibus Domini: mare & meridiem possidebit.

24. Aser quoque ait: Benedictus in filiis Aser, sit placens fratribus suis, & tingat in oleo pedem suum.

25. Ferrum & æs calcementum eius. Sicut dies iuventutis tuæ, ita & senectus tua.

26. Non est Deus alius ut Deus rectissimi: ascensor cæli auxiliator tuus. Magnificentiæ eius discurrent nubes,

27. habitaculum eius sursum, & subter brachia sempiterna: ejiciet a facie tua inimicum, dicetque: Conterere.

28. Habitabit Israël confidenter, & solus. Oculus Iacob in terra frumenti & vini, cælique caligabunt rore.

29. Beatus es tu Israël: quis similis tui popule, qui salvaris in Domino? securum auxiliij tui, & gladius gloriæ tuæ: negabunt te inimici tui, & tu eorum colla calcabis.

CAPUT XXXIV.

Contemplatâ Terrâ moritur Moyses, & occidit à Deo sepultus fletur à populo,

illique Iosue substituitur; commendatur propheta Moyses à Dei familiaritate, & factis per ipsum signis.

1. Ascendit ergo Moyses de caespribus Moab super montem Nebo, in verticem Phasga contra Iericho: ostenditque ei Dominus omnem Terram Galaad usque Dan,

2. & universum Nephthali, terramque Ephraim & Manasse, & omnem terram Iuda usque ad mare novissimum,

3. & australem partem, & latitudinem campi Iericho civitatis palmarum usque Segor.

4. Dixitque Dominus ad eum: Hæc est terra, pro qua iuravi Abraham, Isaac, & Iacob, dicens: Semini tuo dabo eam. Vidisti eam oculis tuis, & non transibis ad illam.

5. Mortuusque est ibi Moyses servus Domini, in Terra Moab, iubente Domino:

6. & sepelivit eum in valle Terræ Moab contra Phogor: & non cognovit homo sepulchrum eius usque in præsentem diem.

7. Moyses centum & viginti annorum erat quando mortuus est: non caligavit oculus eius, nec dentes illius moti sunt.

8. Fleveruntque eum filij Israël in caespribus Moab triginta diebus: & completi sunt dies planctus lugentium Moysen.

9. Iosue verò filius Nun repletus est Spiritu sapientiæ, quia Moyses posuit super eum manus suas. Et obedierunt ei filij Israël, feceruntque sicut præcepit Dominus Moysi.

10. Et non surrexit ultra propheta in Israël sicut Moyses, quem nosset Dominus facie ad faciem,

11. in omnibus signis atque portentis, quæ misit per eum, ut faceret in Terra Ægypti Pharaoni, & omnibus servis eius, universæque terræ illius,

12. & cunctam manum robustam, magnaque mirabilia, quæ fecit Moyses coram universo Israël.

Eodem anno M. 2553. mense 12. ann. 40. ab exitu primâ die mensis. * Supr. 3. 27. & 32. 2. Macb. 2. 4.

* Gen. 12. 7. & 15. 18.

* Toto videlicet mense illo 12.

Anno M. 2553. dimidiato, ante Christum 1451. mense 1. ann. 41. ab exitu.

* Deut. 11. 24.

* Infr. 3. 7. Hebr. 13. 5.

* Deut. 31. 7. & 32. 3. Reg. 2. 2.

LIBER IOSUE, HEBRAICE IEHOSUA.

POST Pentateuchum, qui historiam annorum 2552. cum dimidio ab orbe condito complectitur, sequitur Bibliorum altera pars, ubi intricatio periculosa est temporum ratio. Uno tamen præcipue testimonio Chronologia dirigitur, quo ab exitu ex Ægypto ad iactâ Templi fundamenta, anni 480. numerantur, 3. Reg. 6. 1. Eos itaque quam commode & diligenter fieri poterit investigabimus & adscribemus.

LIBER IOSUE, qui ab ipsomet conscriptus putatur, res memoriæ dignas continet à morte Moysis usque ad mortem ipsiusmet Iosue, quem per annos 17. populum rexisse communit fert opinio. Id autem ex calculis nostris ab anno mundi 2553. ad annum 2570. dirigitur.

CAPUT PRIMUM.

Confortatus Iosue à Domino monet populum ut se ad Iordanis transitum præparent in diem tertium; tribus autem Ruben, Gad, & dimidium Manasse, ut fratres ad promissam terram armati ex conditâ præcedant.

I factum est post mortem Moysi servi Domini, ut loqueretur Dominus ad Iosue filium Nun, ministrum Moysi, & diceret ei:

2. Moyses servus meus mortuus est: surge, & transi Iordanem istum tu & omnis populus tecum, in Terram, quam ego dabo filiis Israël.

3. * Omnem locum, quem calcaverit vestigium pedis vestri, vobis tradam, sicut locutus sum Moysi.

4. A deserto & Libano usque ad fluvium magnum Euphraten, omnis terra Hethæorum usque ad mare magnum contra solis occasum erit terminus vester.

5. Nullus poterit vobis resistere cunctis diebus vitæ tuæ: * sicut fui cum Moysæ, ita ero tecum: non dimittam, nec derelinquam te.

6. * Confortare, & esto robustus: tu enim sorte divides populo huic Terram, pro qua iuravi patribus suis, ut traderem eam illis.

7. Confortare igitur, & esto robustus valde: ut custodias, & facias omnem legem, quam præcepit tibi Moyses servus meus: ne declines ab ea ad dexteram vel ad sinistram, ut intelligas cuncta quæ agis.

8. Non recedat volumen legis huius ab ore tuo: sed meditaberis in eo diebus ac noctibus, ut custodias & facias omnia quæ scripta sunt in eo: tunc diriges viam tuam, & intelliges eam.

9. Ecce præcipio tibi, confortare, & esto robustus. Noli metuere, & noli timere: quoniam tecum est Dominus Deus tuus in omnibus ad quæcumque perrexeris.

10. Præcepitque Iosue principibus populi, dicens: Transite per medium castrorum, & imperate populo, ac dicitur:

11. Præparate vobis cibaria: * quoniam post diem tertium transibitis Iordanem, & intrabitis ad possidendam Terram, quam Dominus Deus vester daturus est vobis.

12. Rubenitis quoque & Gaditis, & dimidiæ tribui Manasse ait:

13. Mementote sermonis, quem præcepit vobis Moyses famulus Domini, dicens: Dominus Deus vester dedit vobis requiem, & omnem Terram.

14. * Uxores vestræ, & filij, ac iumenta manebunt in Terra, quam tradidit vobis Moyses trans Iordanem: vos autem transite armati ante fratres vestros, omnes fortes manu, & pugnatæ pro eis,

15. donec det Dominus requiem fratribus vestris sicut & vobis dedit, & possideant ipsi quoque Terram, quam Dominus Deus vester daturus est eis: & sic revertimini in Terram possessionis vestræ, & habitabitis in ea, quam vobis dedit Moyses famulus Domini trans Iordanem contra solis ortum.

16. Responderuntque ad Iosue, atque dixerunt: Omnia, quæ præcepisti nobis, faciemus: & quocumque miseris, ibimus.

17. Sicut obedivimus in cunctis Moysi, ita obedivimus & tibi: tantum sit Dominus Deus tuus tecum, sicut fuit cum Moysæ.

18. Qui contradixerit ori tuo, & non obedierit cunctis sermonibus, quos præceperis ei, moriatur. Tu tantum confortare, & viriliter age.

* Si que præter Manassæ, quod nondum cessaverat essent necessaria.

* Num. 32. a. & v. 26.